

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.140.29.2019.ML

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec senackiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy – Prawo oświatowe
(druk nr 3721).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Edukacji Narodowej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Stanowisko Rządu

wobec senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe (druk nr 3721)

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe przewiduje wprowadzenie przepisów określających zasady ustalania kosztów przejazdu dziecka i rodzica, które są zwracane rodzicom (lub innym uprawnionym osobom) dowożącym dzieci, młodzież i uczniów niepełnosprawnych do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego. Tym samym projekt dostosowuje przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.) do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 października 2017 r. (sygn. akt S 1/17) wskazującego na celowość podjęcia działań ustawodawczych zmierzających do uregulowania kwestii zwrotu kosztów przejazdu niepełnosprawnego ucznia i opiekuna do placówek oświatowych.

Odnosząc się do proponowanych zmian należy wskazać, że w obecnym stanie prawnym przepisy art. 32 ust. 6 i art. 39 ust. 4 pkt 1 – 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe stanowią, że w przypadkach określonych prawem obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i uczniów do najbliższych wskazanych w ww. przepisach jednostek systemu oświaty, albo zwrot kosztów przejazdu niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i uczniów oraz ich opiekunów do tych jednostek, na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a rodzicami, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice. W sytuacji, gdy rodzice dziecka niepełnosprawnego podejmą się zorganizowania tego dowozu i zapewnienia opieki w czasie transportu do jednostki systemu oświaty, gmina zwraca im koszty tego dowozu i opieki, na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) i rodzicami.

Jednak obecne przepisy nie określają kryteriów stawek zwrotu kosztów przejazdu dziecka i opiekuna. Organ gminy ustala stawki zwrotu kosztów dowozu według różnych kryteriów i w różnych wysokościach, czasem na tak niskim poziomie, że kwota refundacji w znaczący sposób różni się od kosztów faktycznie poniesionych przez rodziców w związku z dowożeniem dziecka do jednostki systemu oświaty.

Należy zauważyć, że ustawodawca celowo zastosował taką konstrukcję przepisu, w którym na pierwszym miejscu umieścił obowiązki gminy, na drugim zaś rozwiązanie alternatywne, czyli dowożenie organizowane i realizowane przez rodziców. Tymczasem niektóre gminy nie realizując własnych obowiązków w tym zakresie, wymuszają na rodzicach

konieczność organizowania dowozu do i z przedszkola, szkoły lub ośrodka, ustalając jednocześnie niekorzystne dla rodziców zasady zwrotu kosztów z tym związanych. Proponowane w projekcie ustawy rozwiązanie uniemożliwi stosowanie dotychczasowej praktyki.

Odnosząc się do proponowanych zmian należy zauważyć, że nowym rozwiązaniem będzie wprowadzenie kryteriów, którymi powinny kierować się strony określając koszty dowozu dziecka niepełnosprawnego.

Projektowane rozwiązania wychodzą naprzeciw oczekiwaniom rodziców dzieci niepełnosprawnych, zgłaszającym problemy z egzekwowaniem od gmin zwrotów realnie ponoszonych kosztów dowozu. Projektowane rozwiązanie dotyczy również uczniów niepełnosprawnych, którzy skorzystali z możliwości przedłużenia okresu nauki w szkole na danym etapie edukacyjnym o jeden rok lub o dwa lata¹, dla których bezpłatny dowóz i opieka lub zwrot kosztów dowozu rodzicom jest zapewniany znacznie dłużej niż w przypadku uczniów pełnosprawnych, tj. w przypadku szkoły podstawowej do 20. roku życia, w przypadku szkoły ponadpodstawowej do 24. roku życia².

Projektowana regulacja będzie zatem korzystna przede wszystkim dla rodziców niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i uczniów, ponieważ pozwoli na uzyskanie od gminy zwrotu rzeczywistych kosztów ponoszonych przez rodziców (w ciągu dnia często kilkukrotnych) dowozu dziecka do danej jednostki systemu oświaty. Proponowane rozwiązanie będzie jednolite dla wszystkich rodziców uczniów niepełnosprawnych.

Dodatkowo proponuje się wprowadzenie ograniczenia w odniesieniu do zwrotu kosztów przewozu ustalanych w sposób określony w projektowanym art. 39a ust. 5. Kwota zwrotu kosztów przewozu nie powinna być wyższa niż wysokość określona na podstawie wzoru zawartego w art. 39a ust. 2 projektu ustawy, co pozwoli na uniknięcie sytuacji nadmiernego podwyższania kosztów dowozu przez inne podmioty.

Należy zauważyć, że projektowane przepisy art. 39a odnoszą się do uczniów uczęszczających do szkół ponadpodstawowych, nie uwzględniają natomiast uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do klas dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych

¹ § 5 rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej:

- z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 639);
- z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 703).

² § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1578, z późn. zm.)

prowadzonych w tych szkołach ponadpodstawowych. Zatem proponuje się uzupełnienie projektu ustawy o odpowiednie przepisy przejściowe w tym zakresie.

Jednocześnie należy zauważyć, że w uzasadnieniu do projektu zamieszczono informację dotyczącą upoważnienia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania rozporządzenia, w którym określi kryteria ustalania kosztów przewozu, podczas gdy projektowane przepisy nie przewidują takiego upoważnienia, a zaproponowany art. 39a ust. 2 określa wzór, według którego ma być obliczana wysokość zwrotu kosztów jednorazowego przewozu. Dodać należy, że określanie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, kryteriów ustalania kosztów dowozu nie jest konieczne, bowiem projektowane przepisy ustawy w sposób szczegółowy regulują tę kwestię. Powyższą informację w uzasadnieniu należałoby zatem odpowiednio skorygować.

Niejasna jest również informacja zawarta w uzasadnieniu na str. 6 (ostatni akapit w części 3. „Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym”) dotycząca zwrotu kosztów przejazdu dzieci i uczniów pełnosprawnych zamieszkujących w odległości większej niż 3 km lub 4 km od szkoły, gdyż projekt ustawy nie reguluje kwestii zwrotu kosztów przejazdu dzieci i uczniów pełnosprawnych.

Ponadto proponuje się przeformułowanie informacji zawartej w Załączniku do Oceny Skutków Regulacji pn. „Informacje dodatkowe: opis źródeł danych, metodologii i obliczeń” i nadanie jej następującego brzmienia:

„liczba dzieci oraz młodzieży niepełnosprawnych dowożonych do szkoły przez rodziców (zmienna oznaczona symbolem - n). Liczbę dzieci i młodzieży niepełnosprawnych przybliża statystyka dzieci i młodzieży odpowiednio w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Jednakże uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, nie muszą być niepełnosprawni w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Podobnie uczniowie niepełnosprawni posiadający orzeczenie o niepełnosprawności (bądź orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) nie muszą mieć orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.”

W schemacie nr 2 w „Opisie źródeł danych” w rubryce „szkoła specjalna” wydaje się, że wskazanym byłoby wpisanie również „oddziału specjalnego”, w rubryce „szkoła

integracyjna” należy zmienić wyraz „klasa” na „oddział”, natomiast w rubryce „uczeń z niepełnosprawnością” należy zmienić te wyrazy na „uczeń niepełnosprawny”, a wyraz „znaczącym” na wyraz „znaczny”. Użyte w tym schemacie określenie „upośledzenie umysłowe”, podobnie jak stopnie niepełnosprawności, zostały przejęte z siatki pojęciowej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Proponuje się również zastąpienie określenia upośledzenie umysłowe (w stopniu lekkim oraz umiarkowanym i znacznym) określeniem mniej stygmatyzującym, tj. niepełnosprawność intelektualna (w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym).

Mając powyższe na uwadze, Rada Ministrów pozytywnie opiniuje senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe (druk nr 3721), z uwzględnieniem zaproponowanych uwag.